

రాజాజీ ఉత్సవం 2026: ముఖ్య ముఖ్యాంశాలు

1. విగ్రహవిష్కరణ (Bust Unveiling):

- **ఎవరు:** భారత రాష్ట్రపతి శ్రీమతి ద్రౌపది ముర్ము.
- **ఎక్కడ:** రాష్ట్రపతి భవన్ లోని 'అశోక్ మండపం' సమీపంలోని గ్రాండ్ ఓపెన్ మెట్లు (మహాత్మా గాంధీ విగ్రహానికి ఎదురుగా).
- **ప్రత్యేకత:** ఈ విగ్రహం గతంలో ఉన్న బ్రిటిష్ ఆర్కిటెక్ట్ **ఎడ్విన్ లుటియన్స్** విగ్రహం స్థానంలో ప్రతిష్ఠించబడింది. ఇది 'వలసవాద మనస్తత్వ గుర్తులను' (Colonial vestiges) తొలగించే ప్రక్రియలో భాగం.

2. సి. రాజగోపాలాచారి (రాజాజీ) గురించి కీలక అంశాలు:

- స్వతంత్ర భారతదేశానికి **మొదటి మరియు ఏకైక భారతీయ గవర్నర్ జనరల్**.
- రాష్ట్రపతి భవన్ (అప్పట్లో గవర్నమెంట్ హౌస్) లోకి అడుగుపెట్టినప్పుడు రామకృష్ణ పరమహంస మరియు మహాత్మా గాంధీ చిత్రపటాలను తన గదిలో ఉంచుకోవడం ద్వారా '**మానసిక విముక్తి**' (Mental Decolonisation) కు పునాది వేశారు.
- ఆహార కొరత సమయంలో రైతులకు స్ఫూర్తినిచ్చేందుకు రాష్ట్రపతి భవన్ ఆవరణలో స్వయంగా నాగలి పట్టి ధాన్యపు సాగును ప్రారంభించారు.

3. రాష్ట్రపతి ప్రసంగంలోని ముఖ్యాంశాలు:

- **వికసిత్ భారత్ 2047:** 2047 నాటికి అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశాన్ని నిర్మించడంలో రాజాజీ వంటి మహనీయుల ఆదర్శాలు స్ఫూర్తిదాయకం.
- **పారా వీర్ దీర్ఘా:** బ్రిటిష్ అధికారుల చిత్రపటాల స్థానంలో ఇప్పుడు 'పరమవీర చక్ర' గ్రహీతల చిత్రపటాలను ఏర్పాటు చేశారు.
- **గ్రంథ్ కుటీర్:** భారతీయ శాస్త్రీయ భాషల వ్రాతప్రతులు మరియు గ్రంథాలను సంరక్షించడానికి రాష్ట్రపతి భవన్ లో దీనిని ఏర్పాటు చేశారు.

4. వలసవాద గుర్తుల తొలగింపు - ఇతర ఉదాహరణలు (VP ప్రసంగం):

- రాజ్ భవన్ లు 'లోక్ భవన్లు'గా మారడం.
- PMO 'సేవా తీర్థం'గా పిలవబడటం.
- సెంట్రల్ సెక్రటేరియట్ ను '**కర్తవ్య భవన్**'గా మార్చడం.
- నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ విగ్రహం ఏర్పాటు మరియు నేషనల్ వార్ మెమోరియల్ నిర్మాణం.

5. కార్యక్రమ వివరాలు:

- **రాజాజీ ఉత్సవ్ ప్రదర్శన:** ఫిబ్రవరి 24 నుండి మార్చి 1, 2026 వరకు **అమృత్ ఉద్యాన్** లో ప్రజల సందర్శనార్థం అందుబాటులో ఉంటుంది.
- ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ తన 'మన్ కీ బాత్' ద్వారా కూడా ఈ చారిత్రక ఘట్టాన్ని ప్రస్తావించారు.

పోటీ పరీక్షల కోసం ప్రాక్టీస్ ప్రశ్న:

"ఇటీవల రాష్ట్రపతి భవన్ లో ఎడ్వైన్ లుటియన్స్ విగ్రహం స్థానంలో ఏ భారతీయ నాయకుడి విగ్రహాన్ని ఆవిష్కరించారు?"

జవాబు: చక్రవర్తి రాజగోపాలాచారి (రాజాజీ).

భారత్ - గయానా ద్వైపాక్షిక సమావేశం 2026: ముఖ్యాంశాలు

1. సమావేశం వివరాలు:

- **ఎవరు:** భారత ఉపరాష్ట్రపతి **శ్రీ సి.పి. రాధాకృష్ణన్** మరియు గయానా ఉపరాష్ట్రపతి **హెచ్.ఇ. డాక్టర్ భరత్ జగదేవ్**.
- **ఎక్కడ:** ఉపరాష్ట్రపతి భవన్, న్యూఢిల్లీ.
- **తేదీ:** ఫిబ్రవరి 23, 2026.

2. డిజిటల్ గవర్నెన్స్ మరియు UPI:

- భారత ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ నాయకత్వంలో జరిగిన డిజిటల్ విప్లవాన్ని గయానా ప్రతినిధి బృందం అభినందించింది.
- ముఖ్యంగా UPI (Unified Payments Interface) వంటి డిజిటల్ పబ్లిక్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ (DPI) నమూనాలను గయానాలో కూడా అమలు చేసే అవకాశంపై చర్చించారు.

3. ప్రధాన సహకార రంగాలు (Key Sectors):

ఇరు దేశాల మధ్య ఈ క్రింది రంగాలలో భాగస్వామ్యాన్ని బలోపేతం చేసుకోవాలని నిర్ణయించారు:

- **ఆరోగ్యం:** హాస్పిటల్ మేనేజ్మెంట్ మరియు హెల్త్ కేర్ అడ్మినిస్ట్రేషన్.
- **వ్యవసాయం:** అగ్రికల్చరల్ రీసెర్చ్ (వ్యవసాయ పరిశోధన).
- **కనెక్టివిటీ:** రవాణా మరియు లాజిస్టిక్స్ మెరుగుదల.
- **ఇతర రంగాలు:** IT, టెక్నాలజీ ఎకనమీ (సముద్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ), ఇంధనం (Energy), అంతరిక్షం (Space), రక్షణ (Defence), మరియు జీవవైవిధ్య సంరక్షణ.

4. సామర్థ్య పెంపుదల (Capacity Building):

- భారతదేశానికి చెందిన e-Migrate ప్లాట్ ఫారమ్ మరియు ITEC (Indian Technical and Economic Cooperation) ప్రోగ్రామ్ ద్వారా నైపుణ్యాభివృద్ధికి గయానా ఆసక్తి కనబరిచింది.

5. అంతర్జాతీయ వేదికలు - గ్లోబల్ సౌత్ (Global South):

- **గ్లోబల్ సౌత్** (అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల) స్వరాన్ని ప్రపంచ దేశాల ముందు బలంగా వినిపించాలని ఇరు నేతలు తీర్మానించారు.
- ఐక్యరాజ్యసమితి భద్రతా మండలి (UNSC) మరియు అంతర్జాతీయ సముద్ర చట్టాల ట్రిబ్యునల్ వంటి వేదికలపై సమన్వయంతో పనిచేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు.

పీఎం సూర్య ఘర్ యోజన: 30 లక్షల గృహాల మైలురాయిని అధిగమించిన భారత్

ముఖ్యాంశాలు (Key Points for Exams):

- **విజయవంతమైన మైలురాయి:** 'పీఎం సూర్య ఘర్: ముఫ్త బిజిలీ యోజన' (PM Surya Ghar: Muft Bijli Yojana) కింద దేశవ్యాప్తంగా **30 లక్షల (30 Lakhs)** గృహాలు రూఫ్ టాప్ సోలార్ సిస్టమ్ను ఏర్పాటు చేసుకున్నాయని ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ ప్రకటించారు.

- **పథకం ఉద్దేశం:** గృహాలకు ఉచిత విద్యుత్తును అందించడం ద్వారా వారి ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించడం, పర్యావరణానికి మేలు చేసే 'గ్రీన్ ఎనర్జీ'ని ప్రోత్సహించడం.
- **ప్రధాన లక్ష్యం:** దేశవ్యాప్తంగా 1 కోటి గృహాలకు నెలకు 300 యూనిట్ల వరకు ఉచిత విద్యుత్తును అందించడం ఈ పథకం యొక్క బృహత్తర లక్ష్యం.
- **ప్రయోజనాలు:** * **ఆర్థిక పొదుపు:** విద్యుత్ బిల్లుల తగ్గింపు.
 ○ **స్వయం సమృద్ధి (Self-reliance):** విద్యుత్ ఉత్పత్తిలో గృహాలు స్వయం ప్రతిపత్తి సాధించడం.
 ○ **పర్యావరణ హితం:** కార్బన్ ఉద్ఘాటాలను తగ్గించడం ద్వారా 'నెట్ జీరో' లక్ష్యానికి తోడ్పడటం.

పరీక్షల కోసం అదనపు సమాచారం (Static GK & Facts):

- **ప్రారంభం:** ఈ పథకాన్ని ఫిబ్రవరి 13, 2024న ప్రారంభించారు.
- **పెట్టుబడి:** ఈ ప్రాజెక్ట్ మొత్తం వ్యయం సుమారు ₹75,000 కోట్లు.
- **నోడల్ మంత్రిత్వ శాఖ:** కేంద్ర పునరుత్పాదక ఇంధన మంత్రిత్వ శాఖ (Ministry of New and Renewable Energy).
- **సబ్సిడీ నిర్మాణం:** 2 kW వరకు సామర్థ్యం గల వ్యవస్థలకు 60% ఖర్చును ప్రభుత్వం సబ్సిడీగా అందిస్తుంది.

ముఖ్యమైన ప్రశ్న (Sample Question):

"భారతదేశం 2026 ఫిబ్రవరి నాటికి ఏ పథకం కింద 30 లక్షల గృహాల్లో సోలార్ ప్యానెల్స్ ఏర్పాటు చేసినట్లు ప్రకటించింది?"

జవాబు: పీఎం సూర్య ఘర్: ముఫ్తే బిజిలీ యోజన.

BAFTA 2026: మణిపురి చిత్రం 'బూంగ్' (Boong) అంతర్జాతీయ రికార్డు

కీలక పాయింట్లు (Exam Notes):

- **అవార్డు:** ప్రతిష్టాత్మక EE BAFTA ఫిల్మ్ అవార్డ్స్.
- **కేటగిరీ:** చిల్డ్రన్స్ & ఫ్యామిలీ ఫిల్మ్ (Children's & Family Film).
- **విజేత చిత్రం:** బూంగ్ (Boong).
- **భాష:** మణిపురి (Manipuri).
- **రాష్ట్రం:** మణిపూర్.
- **ప్రాముఖ్యత:** అంతర్జాతీయ వేదికపై అత్యున్నత బాప్టా అవార్డును గెలుచుకున్న అరుదైన భారతీయ ప్రాంతీయ భాషా చిత్రంగా నిలిచింది.

Quick Recap Table:

అంశం	వివరాలు
పురస్కారం	బాప్టా (BAFTA) - 2026
చిత్రం	బూంగ్ (Boong)
భాష/ రాష్ట్రం	మణిపురి / మణిపూర్
విభాగం	చిల్డ్రన్స్ & ఫ్యామిలీ ఫిల్మ్

పరీక్షల్లో అడిగే ప్రశ్న (Sample MCQ):

ఇటీవల ఏ మణిపురి చిత్రం చిల్డ్రన్స్ & ఫ్యామిలీ ఫిల్మ్ కేటగిరీలో ప్రతిష్టాత్మక 'బాప్టా' (BAFTA) అవార్డును గెలుచుకుంది?

జవాబు: బూంగ్ (Boong).

నేషనల్ ఆరోగ్య ఫెయిర్ 2026: షెగావ్ (మహారాష్ట్ర)

కీలక సమాచారం (Direct Exam Points):

- **ఈవెంట్:** నేషనల్ ఆరోగ్య ఫెయిర్ 2026 (National Arogya Fair 2026).
- **తేదీలు:** ఫిబ్రవరి 25 నుండి 28, 2026 (4 రోజులు).
- **వేదిక:** షెగావ్, బుల్ధానా జిల్లా, మహారాష్ట్ర.
- **నిర్వాహకులు:** కేంద్ర ఆయుష్ మంత్రిత్వ శాఖ మరియు ఆల్ ఇండియా ఆయుర్వేదిక్ కాంగ్రెస్.
- **ప్రారంభం:** భారత రాష్ట్రపతి **ద్రౌపది ముర్ము** ఈ ఉత్సవాన్ని ప్రారంభిస్తారు.

ప్రధాన లక్ష్యాలు:

1. **ఆయుష్ ప్రచారం:** ఆయుర్వేదం, యోగా, యునాని, సిద్ధ, హోమియోపతి (AYUSH) వైద్య విధానాలపై అవగాహన కల్పించడం.
2. **రైతుల సంక్షేమం:** ఔషధ మొక్కల సాగు (Medicinal Plant Cultivation) మరియు ఆగ్రోఫారెస్ట్రీ ద్వారా రైతులకు అదనపు ఆదాయ మార్గాలను చూపడం.
3. **ఉచిత సేవలు:** ప్రజలకు ఉచిత ఆరోగ్య పరీక్షలు, వైద్య సలహాలు మరియు మందుల పంపిణీ.

ప్రత్యేక ఆకర్షణలు:

- **ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మింగ్:** ఫిబ్రవరి 27న రైతులకు 'ఆయుర్వేద వ్యవసాయం, ఉత్పత్తి మరియు మార్కెటింగ్'పై ప్రత్యేక అవగాహన సదస్సు.
- **విదర్భ రైతులు:** ప్రధానంగా విదర్భ ప్రాంత రైతులను ఔషధ పంటల సాగు వైపు ప్రోత్సహించడం.
- **ఎగ్జిబిషన్:** ఆయుష్ ఫార్మా కంపెనీల ఉత్పత్తులు మరియు ఔషధ మొక్కల ప్రదర్శన.

Quick Exam Table:

అంశం	వివరాలు
వేదిక	షెగావ్ (మహారాష్ట్ర)
మంత్రిత్వ శాఖ	కేంద్ర ఆయుష్ మంత్రిత్వ శాఖ
కేంద్ర ఆయుష్ మంత్రి	ప్రతాప్రవు జాదవ్
ప్రధాన థీమ్	ఆయుష్ ఆరోగ్యం & రైతుల సంక్షేమం
తేదీ	ఫిబ్రవరి 25-28, 2026

ముఖ్యమైన ప్రశ్న (MCQ):

"2026 నేషనల్ ఆరోగ్య ఫెయిర్ ఎక్కడ నిర్వహించబడుతోంది?"

జవాబు: షెగావ్, మహారాష్ట్ర.

FDDI హైదరాబాద్: 5వ కాన్వోకేషన్ (2026)

కీలక సమాచారం (Direct Exam Points):

- **సంస్థ:** ఫుల్వేర్ డిజైన్ అండ్ డెవలప్మెంట్ ఇన్స్టిట్యూట్ (FDDI).
- **వేదిక:** హైదరాబాద్ క్యాంపస్ (స్థాపన: 2018).
- **మంత్రిత్వ శాఖ:** కేంద్ర వాణిజ్య మరియు పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ.
- **హెూదా:** దీనిని 'ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ నేషనల్ ఇంపాల్టెన్స్' (Institution of National Importance) గా గుర్తించారు.
- **ప్రత్యేకత:** హైదరాబాద్ క్యాంపస్లో 'సెంటర్ ఆఫ్ ఎగ్జలెన్స్' (Centre of Excellence) మరియు అత్యాధునిక ల్యాబ్ల అభివృద్ధి.

నేపథ్యం & రంగాలు:

- **ముఖ్య రంగాలు:** ఫుట్ వేర్, లెదర్ (తోలు), ఫ్యాషన్ మరియు రిటైల్ రంగాల్లో నైపుణ్యాభివృద్ధి.
- **కోర్సులు:** ఫుట్ వేర్ డిజైన్, ఫ్యాషన్ డిజైన్, లెదర్ గూడ్స్ & యాక్సెసరీస్ డిజైన్.
- **ఆర్థిక ప్రాముఖ్యత:** ఈ రంగం ఎగుమతులు (Exports) మరియు MSMEల వృద్ధిలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

Quick Recap Table (Instant Revision):

అంశం	వివరాలు
ఈవెంట్	FDDI 5వ పట్టణ ప్రధానోత్సవం
నిర్వహించిన నగరం	హైదరాబాద్
మంత్రిత్వ శాఖ	కేంద్ర వాణిజ్య మరియు పరిశ్రమల శాఖ
ప్రధాన లక్ష్యం	డిజైన్ మరియు మ్యానుఫ్యాక్చరింగ్లో గ్లోబల్ స్టాండర్డ్స్ సాధించడం

ముఖ్యమైన ప్రశ్న (Sample MCQ):

"ఇటీవల 5వ కాన్వోకేషన్ నిర్వహించిన FDDI హైదరాబాద్ క్యాంపస్ ఏ సంవత్సరంలో స్థాపించబడింది?"

జవాబు: 2018.

భారత ఫార్మా రంగం: 'Pharmacy of the World' నుండి 'Global Innovation Hub' వైపు

కీలక సదస్సు (Event):

- **పేరు:** 11వ గ్లోబల్ ఫార్మాస్యూటికల్ క్వాలిటీ సమ్మిట్ (11th Global Pharmaceutical Quality Summit).
- **వేదిక:** ముంబై.
- **ముఖ్య ఉద్దేశం:** భారత ఫార్మా రంగంలో నాణ్యత, ఆవిష్కరణలు (Innovation) మరియు గ్లోబల్ సమ్మిట్ చైన్ ను బలోపేతం చేయడం.

ప్రభుత్వ కీలక పథకాలు (Exam Priority):

పోటీ పరీక్షల్లో ఈ క్రింది పథకాలపై ప్రశ్నలు వచ్చే అవకాశం ఉంది:

1. బయోఫార్మా శక్తి (Biopharma Shakti):

- o **బడ్జెట్:** ₹10,000 కోట్లు.
- o **లక్ష్యం:** భారతదేశాన్ని గ్లోబల్ బయోఫార్మాస్యూటికల్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ హబ్గా మార్చడం మరియు పరిశోధనా సామర్థ్యాన్ని పెంచడం.

2. PRIP స్కీమ్:

- o **పూర్తి పేరు:** Promotion of Research and Innovation in Pharma MedTech.
- o **లక్ష్యం:** కొత్త మందులు, వ్యాక్సిన్లు మరియు అధునాతన మెడికల్ టెక్నాలజీ రంగాల్లో ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడం.

సాంకేతికత - ప్రాధాన్యత:

- **AI (Artificial Intelligence):** ఫార్మా రంగంలో ప్రిడిక్టివ్ డయాగ్నోస్టిక్స్, ఫార్మాకోవిజిలెన్స్ మరియు నాణ్యత నియంత్రణ కోసం కృత్రిమ మేధస్సును బాధ్యతాయుతంగా ఉపయోగించడం.

Quick Exam Snapshot:

అంశం	వివరాలు
కేంద్ర రసాయన & ఎరువుల మంత్రి	జగత్ ప్రకాష్ నడ్డా (J.P. Nadda)
సదస్సు వేదిక	ముంబై
బయోఫార్మా శక్తి కేటాయింపు	₹10,000 కోట్లు
భారత్ కొత్త నినాదం	'Pharmacy of the World' నుండి 'Innovator of the World'

ముఖ్యమైన ప్రశ్న (Sample MCQ):

"భారతదేశాన్ని గ్లోబల్ బయోఫార్మాస్యూటికల్ హబ్గా మార్చడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన ₹10,000 కోట్ల భారీ పథకం పేరు ఏమిటి?"

జవాబు: బయోఫార్మా శక్తి (Biopharma Shakti).

గ్రామీణ భారతంలో ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI): కీలక పరిణామాలు

AI గవర్నెన్స్ & పాలసీలు:

- **నేషనల్ స్ట్రాటజీ ఫర్ AI:** దీనిని NITI Aayog (జూన్ 2018)లో ప్రారంభించింది. దీని ప్రధాన నినాదం #AIforAll.
- **ఇండియా AI గవర్నెన్స్ గైడ్లైన్స్:** దీనిని MeitY (నవంబర్ 2025)లో విడుదల చేసింది. ఇది AI వినియోగంలో పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం కోసం 7 సూత్రాలను (Sutras) నిర్దేశించింది.
- **ఇండియా-AI ఇంపాక్ట్ సమ్మిట్ 2026:** గ్రామీణ జీవనోపాధి, ఆరోగ్యం మరియు పాలనలో AI పాత్రను పెంచడం దీని ప్రధాన ఉద్దేశ్యం.

గ్రామీణ పాలనలో AI టూల్స్:

- **SabhaSaar (సభాసార్):** గ్రామ సభలు, పంచాయితీ సమావేశాల ఆడియో/వీడియోల నుండి ఆటోమేటిక్గా 'మినిట్స్' (సమావేశ సారాంశం) తయారు చేసే AI సాధనం. ఇది 14 భాషల్లో అందుబాటులో ఉంది.
- **Gram Manchitra (గ్రామ మంచిత్ర):** GIS ఆధారిత ప్లాట్ఫారమ్. ఇది పంచాయితీ ఆస్తుల మ్యాపింగ్ మరియు అభివృద్ధి ప్రణాళికల (GPDP) కోసం ఉపయోగపడుతుంది.
- **eGramSwaraj:** పంచాయితీ ప్రణాళికలు, బడ్జెట్ మరియు అకౌంటింగ్ను డిజిటలైజ్ చేసే వ్యవస్థ.

భాషా సమైక్యత (Language Inclusion):

- **BHASHINI:** ఇది భారతీయ భాషల అనువాద ప్లాట్ఫారమ్. ప్రస్తుతం 23 ప్రభుత్వ సేవలతో అనుసంధానించబడి, 36 భారతీయ భాషలకు మద్దతు ఇస్తుంది.
- **BharatGen (భారత్ జెన్):** ఇది భారతదేశపు మొట్టమొదటి ప్రభుత్వ నిధులతో అభివృద్ధి చేసిన **సార్వభౌమ (Sovereign) మల్టీలింగ్వల్ AI మోడల్**. ఇది 22 భాషలకు మద్దతు ఇస్తుంది.
- **Adi Vaani (ఆది వాణి):** గిరిజన ప్రాంతాల్లో భాషా అడ్డంకులను తొలగించి, వారి మాతృభాషలోనే విద్య, వైద్య సేవలను అందించే AI ప్లాట్ఫారమ్.

రంగాల వారీగా AI మౌలిక సదుపాయాలు:

- **BhuPRAHARI:** MGNREGA ఆస్తులు మరియు 'అమృత్ సరోవర్' (చెరువులు) పర్యవేక్షణ కోసం IIT ఢిల్లీ సహకారంతో అభివృద్ధి చేసిన AI-జియోస్పేషియల్ సాధనం.
- **Kisan e-Mitra:** రైతుల కోసం రూపొందించిన AI వర్చువల్ అసిస్టెంట్.
- **Suman Sakhi (సుమన్ సఖి):** మధ్యప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన AI వాట్సాప్ చాట్బాట్. ఇది గ్రామీణ మహిళలకు ప్రసవ మరియు శిశు ఆరోగ్య సమాచారాన్ని అందిస్తుంది.
- **AIKosh:** ఇది ప్రభుత్వ మరియు ప్రభుత్వేతర AI డేటాసెట్ల జాతీయ నిధి (Repository).

Quick Exam Snapshot Table:

అంశం	వివరాలు
SabhaSaar	పంచాయితీ సమావేశాల నోట్స్ రాసే AI టూల్
BharatGen	భారత్ స్వదేశీ Multimodal Large Language Model
BHASHINI	36 భారతీయ భాషల అనువాద ప్లాట్ఫారమ్
BhuPRAHARI	ఉపాధి హామీ (MGNREGA) ఆస్తుల పర్యవేక్షణ
YUVAI	8-12 తరగతి విద్యార్థులకు AI నైపుణ్యాల శిక్షణ

ముఖ్యమైన ప్రశ్న (Sample MCQ):

"గ్రామ సభ సమావేశాల ఆడియో లేదా వీడియోల నుండి ఆటోమేటిక్ గా మినిట్స్ (సారాంశం) తయారు చేయడానికి రూపొందించిన AI సాధనం పేరు ఏమిటి?"

జవాబు: సభాసార్ (SabhaSaar).

నేషనల్ మోనిటైజేషన్ పైప్ లైన్ 2.0 (NMP 2.0): కీలక అంశాలు

నేపథ్యం (Background):

- **ప్రారంభం:** కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి శ్రీమతి నిర్మలా సీతారామన్ 23 ఫిబ్రవరి 2026న ప్రారంభించారు.
- **రూపకల్పన:** నిటి ఆయోగ్ (NITI Aayog).
- **కాలపరిమితి:** 5 ఏళ్లు (FY 2026 నుండి FY 2030 వరకు).
- **లక్ష్యం:** ప్రభుత్వ రంగంలో నిరుపయోగంగా లేదా తక్కువగా ఉపయోగించబడుతున్న మౌలిక సదుపాయాల ఆస్తుల ద్వారా నిధులను సమీకరించడం (Asset Monetisation).

ముఖ్యమైన గణాంకాలు (Key Figures):

- **మొత్తం అంచనా విలువ:** ₹16.72 లక్షల కోట్లు (NMP 1.0 లక్ష్యం ₹6 లక్షల కోట్లు మాత్రమే).
- **ప్రైవేట్ పెట్టుబడి వాటా:** ₹5.8 లక్షల కోట్లు.
- **వృద్ధి:** మొదటి దశ (NMP 1.0) కంటే ఇది 2.6 రెట్లు పెద్దది.

రంగాలు - ప్రాధాన్యత (Sector-wise Targets):

అత్యధికంగా నిధులు సమీకరించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్న టాప్ 5 రంగాలు:

1. **హైవేలు (Highways):** ₹4.42 లక్షల కోట్లు (26%)
2. **పవర్ (Power):** ₹2.76 లక్షల కోట్లు (17%)
3. **పోర్టులు (Ports):** ₹2.63 లక్షల కోట్లు (16%)
4. **రైల్వేలు (Railways):** ₹2.62 లక్షల కోట్లు (16%)
5. **బొగ్గు (Coal):** ₹2.16 లక్షల కోట్లు (13%)

నిధుల కేటాయింపు (Revenue Allocation):

మోనిటైజేషన్ ద్వారా వచ్చే నిధులు నాలుగు విభాగాలుగా వెళ్తాయి:

- **కన్సోలిడేటెడ్ ఫండ్ ఆఫ్ ఇండియా:** కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖల ద్వారా వచ్చే ఆదాయం.
- **PSU/పోర్ట్ అథారిటీలు:** సంబంధిత ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలకు.
- **స్టేట్ కన్సోలిడేటెడ్ ఫండ్:** గనులు, బొగ్గు రాయల్టీ ద్వారా రాష్ట్రాలకు.
- **నేరుగా ప్రైవేట్ పెట్టుబడి:** మౌలిక సదుపాయాల కల్పన/నిర్వహణ కోసం.

పర్యవేక్షణ (Monitoring):

- **CGAM:** కాబినెట్ సెక్రటరీ అధ్యక్షతన గల **Core Group of Secretaries on Asset Monetisation (CGAM)** ఈ పథకం పురోగతిని పర్యవేక్షిస్తుంది.

ముఖ్యమైన ప్రశ్న (Sample MCQ):

"NMP 2.0 ప్రకారం, 2026-2030 మధ్య కాలంలో అత్యధికంగా ఏ రంగం నుండి నిధుల సమీకరణను లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు?"

జవాబు: హైవేలు (Highways, MMLPs, Ropeways).